

Årsmelding NLR Agder 2023

Det var 60 deltakere på årsmøtet i NLR Agder 16. mars 2023. Møtet var på Kvåstunet med 55 stemmeføre inkl. de som deltok på Teams. Det blei > 3/4 flertall for sammenslåing til ett NLR og oppløsning av NLR Agder med 42 stemmer for og 11 mot.

Foto: NLR Agder

Virksomheten i tall

Hovedoversikt	Antall		Antall
Ansatte/innleide, antall årsverk	16	Gjødslingsplaner, bruk	767
Medlemmer per 31/12	1229	Jordprøver/bruk	2272/234
Støttemedlemmer inkl. kommuner	19	Grøfteplaner/dyrkingsplaner	6
Generasjonsmedlemmer	8	HMS-besøk	110
Styremøter	14	Medlemsnytt + Vårønytt	51
Styrer og utvalg	21	Vekstnytt, alle kulturer	69
Egne fagarrangement	103	Pressekontakter	2
Foredrag eksterne fagarrangement	23	Driftsplaner	24
Deltatt eksterne fagarrangement	31	Funksjonstest åkersprøyter	42
Utviklingsprosjekt	36	Fagartikler	77
Forsøksfelt	40	Førsteråd bygg/byggjenester	1
Erstatningssaker	1	Grovfôrprøver	13

Organisasjonsprosess og ekstraordinære årsmøter

Våren 2022 kom det et nytt avsnitt inn i jordbruksavtalen, som innledet med: «Det må også gjøres endringer for at tilskuddsforvaltningen skal tilfredsstillе økonomiregelverket i staten.» Og i Prop. 120 S heter det: «Dagens oppgaveløsning må bli mer samordnet, enhetlig og effektiv. Dette er en forutsetning for at NLR skal tildeles tilskudd fremover i tid. Partene kan ikke se at dette kan gjøres uten at NLR organiserer seg som én juridisk enhet. Formålet med støtten vil ikke kunne oppfylles gjennom å tildele tilskudd direkte til NLRs 10 juridiske regionale enheter hver for seg.» Partene i jordbruksoppgjøret ble videre enige om at «fortsatt støtte til organisasjonen vil kreve at NLR innen 1.3.23 legger frem en plan for hvordan samordningen av organisasjonen kan realiseres.»

De 10 sjølstendige NLR-enhetene gikk sammen i prosjektet Omega for å finne ut hvordan dette kunne løses. Dette arbeidet var eierstyrt gjennom styrelederforum og styret i NLRS. I september 2023 blei prosjekt Alpha oppretta for å vurdere mulighetene for å fortsette som selvstendige enheter, og samtidig oppfylle myndighetenes krav om at NLR måtte bli mer samordnet, enhetlige og effektive og fortsatt få tilskudd over jordbruksavtalen. NLR Agder var med i begge prosjektene, men i mars ble det vedtatt å bli med i sammenslåingen til et nytt NLR SA sammen med de andre NLR-enhetene og NLRS.

Styret

Styret har hatt 14 møter i 2023 og behandla 14 saksområder og 70 saksframlegg. Fire av møtene var digitale og resten fysiske. Fram til 18. april deltok styreleder Brit Mjåland på mange møter i styrelederforum i regi av NLR sentralt og på møter angående organisasjonsprosessen. Styreleder var med i prosjekt Omega og prosjekt Alpha der det i starten var sju interesserte NLR-enheter, fem deltakere og to observatører. Fra januar 2023 var disse NLR-enhetene med i prosjekt Alpha: NLR Trøndelag, NLR Innlandet, NLR Østafjells og NLR Agder, etter at NLR Rogaland trakk seg i januar.

*Styret i NLR Agder på første styremøte etter ordinært årsmøte 16. mars 2023. Fra venstre: Oddgeir Steinberg, Jan Petter Gjertsen (bak), Brit Mjåland, Per Try, Sigbjørn Leidal, Audun Meland. Bernhard Arnevik og Achim Heim var ikke tilstede, og Steinberg møtte som vararepresentant.
Foto: Inger Birkeland Slågedal*

Styreleder Brit Mjåland informerer ansatte om organisasjonsprosessen.

Ordinært årsmøtet 2023 blei gjennomført 16. mars, på Kvåstunet i Lyngdal. Møtet gikk også på Teams. Det var 60 deltakere og 55 stemmeføre inkludert de fem som deltok på Teams. Styret i NLR Agder hadde innstilt mot sammenslåing og oppløsning av NLR Agder, men det kom benkeforslag på å stemme for. Resultatet blei > 3/4 flertall for sammenslåing til ett NLR med 42 stemmer for og 11 mot, og 51 stemmer for og 2 i mot oppløsning av NLR Agder.

Etter årsmøtet besto styret av: Brit Mjåland (styreleder), Achim Heim, Per Try, Bernhard Arnevik, Jan Petter Gjertsen, Audun Meland og Sigbjørn Leidal (ansattes representant). Ole Helle gikk ut av styret og Jan Petter blei valgt inn. Styremedlem Terje Birkeland trakk seg fra styret på årsmøtet og Audun Meland blei valgt inn på benkeforslag. Han blei deretter valgt til nestleder i styremøtet 13. april.

Like før årsmøtet i NLR sentralt den 20. april, trakk styreleder Brit Mjåland og styremedlem Achim Heim seg fra styret, og Audun Meland blei konstituert som styreleder. Første og andre vara Oddgeir Steinberg og Kristin Eikeland gikk da inn i styret som styremedlemmer. Utsendinger til årsmøtet i NLR S var Audun Meland, Oddgeir Steinberg og Jan Petter Gjertsen. Meland blei valgt til styreleder på ekstraordinært årsmøte 15. juni. Her blei også saken om sammenslåing behandla på nytt, da NLR Trøndelag og NLR Innlandet sa nei til sammenslåing og en revidert sammenslåingsavtale måtte behandles i to påfølgende årsmøter. Per Try blei valgt til nestleder i styremøtet samme dag. Det siste årsmøtet gikk på Teams 19. juni, og begge møtene vedtok enstemmig sammenslåing og oppløsning av NLR Agder.

Styrene i NLR Rogaland og NLR Agder har hatt to felles styremøter i 2023; på Dyreparken hotell i mai og på Særheim i oktober.

Direktør Bjarne Holm deltok på det første møtet.

Foto: Inger B. Slågedal

Fagråd 2023

NLR Agder har åtte fagråd på ulike fagområder. Styret utpeker medlemmer til fagrådene for fire år, og de har en rådgivende funksjon når det gjelder faglige prioriteringer. Daglig leder Inger Birkeland Slågedal deltok på alle fagrådsmøtene.

Fagrådsmøte Grovfôr på Evje november 2021. Foto: Inger Birkeland Slågedal

Grovfôr – Oddgeir Steinberg, Lindesnes (leder), Svein-Gunnar Simonsen, Lillesand, Cathinka Jerkø, Vennessla, Marton Laksesvela, Valle. Ansatte: Josefa Andreassen Torp, Svein Lysestøl, Erlend Vandeskog, Tor Harald Staddeland, Knut Sigurd Haugå, Ella-Marie Furuhovde, Georg Smedsland, Jan Karstein Henriksen. Møte: 13. desember på Evje.

Korn og engfrø - Per Try, Kristiansand (leder, forfall), Arne Kolnes, Farsund, Hogne Prestegård, Arendal. Ansatte: Sigbjørn Leidal, Astrid Gissing. Møte: 27. november, Kristiansandskontoret.

Potet - Per Try, Kristiansand (leder), Tor Helge Arnevik, Grimstad, Anders Repstad, Grimstad. Ansatte: Sigbjørn Leidal. Møte: 27. november Kristiansandskontoret.

Grønnsaker – Bernhard Arnevik, Grimstad (leder), Leif Johann Rugland, Birkenes (forfall), Terje Haraldstad, Kristiansand. Ansatte: Astrid Gissing. Møte: 28. november. Kristiansandskontoret.

Frukt og bær – Bernhard Arnevik, Grimstad (leder). Ansatte: Jan Karstein Henriksen, Anne Vintland. Møte: 16. november på Teams.

Teknikk, bygg og økonomi – Audun Meland, Hægebostad (leder), Jens Anders Risvand, Lillesand, Oddgeir Steinberg, Lindesnes, Geir Arild Nilsen, Farsund. Ansatte: Jan Karstein Henriksen, Tor Harald Staddeland, Knut Sigurd Haugå. Møte: 24. november Kristiansandskontoret.

Økologisk – Jan Petter Gjertsen, Farsund (leder), Eskild Bothner, Grimstad, Karianne Møkjåland, Iveland (forfall). Ansatte: Georg Smedsland. Møte: 29. november, Kristiansandskontoret.

HMS – Kristin Eikeland, Lindesnes (leder), Odd Arild Eikeland, Lindesnes, Jan Petter Gjertsen, Farsund. Ansatte: Jørund Saaghus. Møte: 21. november på Konsmo hos Eikeland.

Ansatte og likestilling

Ansatte på personalmøte i Lyngdal 13. mars 2023. Foto: NLR Agder.

NLR Agder ønsker å være en attraktiv arbeidsplass, og er opptatt av tilrettelegging og at alle skal føle seg inkludert, uavhengig av kjønn, etnisitet, eller funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, alder med videre.

Kjønnsbalansen i virksomheten:

I NLR Agder var det 20 ansatte og 16 årsverk i 2023, fordelt på 10 kvinner (7,9 årsverk) og 10 menn (8 årsverk), samt 0,1 årsverk sesongarbeidere. Kvinneandelen er 50 %. Åtte av de ansatte arbeider deltid.

Styret i NLR Agder har bestått av ei kvinne og seks menn. Det var kvinnelig styreleder til 18. april, og deretter mannlig. Nestleder er mann, og første varamedlem er mann. Kvinneandelen er 14 %. Valgkomitèen har ei kvinne. Målet er 40 % kvinner, og det oppfordres til å foreslå kvinnelige kandidater til verv.

Lønnsnivå:

Menn hadde ei gjennomsnittlig årslønn på 686.840 kr og kvinner hadde 658.628 kr.

Alderssammensetning:

De ansatte i NLR Agder har en gjennomsnittsalder på 48 år, og fordeler seg på følgende aldersgrupper:

- 20 - 29 år 1 ansatte
- 30 - 39 år 5 ansatte
- 40 - 49 år 3 ansatte
- 50 - 59 år 7 ansatte
- 60 - 69 år 3 ansatte
- 70 - 79 år 1 ansatt

Sykefravær: Gjennomsnittlig sykefravær var 3,6 % (5,8 % menn og 1,1 % kvinner).

Personalverv: Sigbjørn Leidal var de ansattes representant i styret, med Oda Verdal som vara. Anne Vintland var verneombud, og Astrid Gissing var plasstillitsvalgt for Naturviterne med Ida Karlstrøm og Svein Lysestøl i forhandlingsutvalget.

HMS-gruppa: Tor Harald Staddeland, Anne Vintland, Jørund Saaghus, Inger Birkeland Slågedal

Grovfôrgruppa: Josefa A. Torp (leder), Svein Lysestøl, Erlend Vandeskog, Ida Karlstrøm, Georg Smedsland, Tor Harald Staddeland, Knut Sigurd Haugå, Karstein Henriksen, Ella-Marie Furuhovde.

Infogruppa: Nina Ryen (leder), Oda Verdal, Inger Birkeland Slågedal/Ida Karlstrøm (siste halvår).

Fagutviklingsgruppa: Inger B. Slågedal (leder), Josefa A. Torp, Sigbjørn Leidal

Administrasjonsgruppa: Inger Birkeland Slågedal (leder), Nina Ryen, Wenche R. Høgetveit

Eksterne verv:

Svein Lysestøl: Fagforum grovfôr, NLR (første halvår). RMP-gruppa hos statsforvalteren i Agder.

Josefa A. Torp: Fagforum grovfôr og arrangementskomitèen for Sørlandssamlinga.

Sigbjørn Leidal: Fagforum potet og Fagforum korn, NLR. Faggruppe for korn for Sør- og Vestlandet.

Anne Vintland: Fagforum frukt og bær, NLR.

Jan Karstein Henriksen: Fagforum frukt og bær, og Fagforum teknikk, NLR. Redaksjonskomitèen for NLR-artikler til Bondevennen.

Tor Harald Staddeland: Fagforum teknikk, NLR.

Jørund Saaghus: Fagforum HMS, NLR.

Astrid Gissing: Fagforum grønnsaker, NLR.

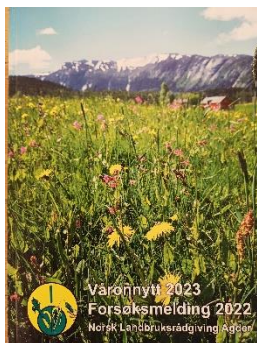
Knut Sigurd Haugå: Fagforum økonomi, NLR.

Georg Smedsland: Fagforum økologisk landbruk, NLR.

Inger Birkeland Slågedal: Daglig lederforum. Agder Landbruksforum. Kulturlandskapsgruppa i Agder.

Brit Mjåland/Audun Meland: Styrelederforum, NLR. Landbruksråd Agder.

Informasjon til medlemmene

Medlemsblad: Vi har gitt ut ukentlige Medlemsnytt digitalt, 51 til sammen inkludert Vårnytt lagt inn i Forsøksmeldinga.

Vekstnytt: I vekstsesongen sendte vi ut vekstnytt innen de ulike kulturene - grovfôr/øko (17), korn (2), potet (4), grønnsaker (5), bær (15), frukt (3) og Frønytt (23) som gis ut felles, HMS-nytt gis ut sentralt 2-3 ganger per år. I tillegg er det gitt ut en del sentrale vekstnytt, spesielt ifm kampanjene.

Forsøksmelding for 2022: Sendt ut i februar 2023 med Vårnytt inkludert.

Bondevennen: NLR Agder, NLR Rogaland, NLR Vest og NLR NordVest har i samarbeid med Bondevennen skrevet fagartikler i sju nummer.

Fagbladet Økologisk Landbruk: Medlemmer i økologisk avdeling får fagbladet Økologisk Landbruk tilsendt fire ganger i året. NLRA har skrevet en artikkel.

Nettside: Nettsida oppdateres jevnlig: <http://agder.nlr.no>

Facebook/Instagram: Informasjon, bilder, kommentarer.

E-post: Aktuelle medlemsgrupper får informasjon om arrangementer, og Vekstnytt sendes også på e-post. agder@nlr.no

SMS: Det blir sendt ut hastevarsler, påminnelser om møter og grasprognoser.

Støttemedlemmer

Frødyrkerlaget

Yara

Norgro

Kommuner som har gitt tilskudd

Sirdal

Lindesnes

Vennesla

Grimstad

Bygland

Farsund

Hægebostad

Lyngdal

Åmli

Bykle

Flekkefjord

Kvinesdal

Iveland

Valle

Åseral

Kristiansand

Evje/Hornnes

Foredrag på andre sine arrangementer

De ansatte har holdt 23 foredrag om ulike tema på andres arrangementer.

Deltakelse på møter og kurs

De ansatte har vært med på til sammen 31 eksterne fagmøter og kurs. På noen av møtene/kursene har flere deltatt samtidig.

Egne fagmøter, kurs, markdager og fagturer

Fagområde	Møter/kurs	Markdager	Fagturer
Korn	1	3	
Engfrø	1	2	
Potet	1	8	1
Grønnsaker	1	9	
Frukt og bær	7	8	1
Økologisk	3		
Plantevern/gnager	16		
Teknikk/Grovfôr	14	9	
Økonomi	3		
Klima	5		
HMS	10		
Sum	62	39	2

Fra Sørlandssamlinga. Foto: NLR Agder.

Flere av fagarrangementene var i samarbeid med et annet fagområde. Sørlandssamlinga 2023 blei gjennomført 13.-14 januar og NLR Agder deltok med foredrag om presis gjødsling og kalking, økonomisk gjødselhandtering og lønnsomme tiltak på leiejord. Det ble gjennomført fagtur til Danmark på temaet chipspotet.

NLR Agders stand på Landbrukets Dag på Evje august 2023. Foto: Tor Harald Stadeland.

NLR Agder hadde stor stand på Landbrukets Dag, Evje 11.-13. august med tema vanning og konkurranse i å tippe totalvekta på traktorens framaksel med løfta rundballe. Samling for unge bønder ble holdt 14. desember i maskinhallen på Felleskjøpet i Kristiansand.

Forsøk og registreringer

Forsøk i	Konvensjonelt	Økologisk
Grovfôr	9	1
Korn og engfrø	3	
Potet	6	
Grønnsaker	7	
Frukt og bær	10	1
Teknikk	3	
Sum	38	2

Registreringer i tillegg: Gulrotflue, kålflue, flekkvingefruktflue i bær og frukt, eplevikler og rognebærmøll i frukt og tørrråteregistreringer i potet (NIBIO).

Pressekontakter

Vi har hatt to presseoppslag: Innslag i Fædrelandsvennen om tørken og stor artikkel i Setesdølen om Ella-Marie Furuhovde, ny rådgiver i Setesdal.

Prosjekter og andre større arbeidsoppgaver

Helse, miljø og sikkerhet

HMS-arbeidet retter seg i hovedsak mot bonden som gårdens viktigste ressurs. Hovedmålet med rådgivingen er å forebygge og redusere forekomsten av ulykker og yrkesskader hos Agderbonden. I tillegg bistår vi mange bønder med å utvikle gårdens internkontrollsystem, som er tett knyttet opp mot KSL. Rådgiveren har et tett samarbeid og jevnlig samarbeidsmøter med bedriftshelsetjenesten (BHT). Det er henholdsvis BHT Sørvest og Avonova som utfører helsekontrollene, men rådgiveren gir gjerne råd innenfor sitt kompetanseområde. Sammen utgjør de bondens BHT.

Fjoråret ble på tross av redusert bemanning et aktivt år med mange arrangement. Fire kurs i varme arbeider, fem kurs i praktisk HMS, flere faginnlegg for avløserlaget og en sikkerhetsdag på videregående skole var fasit når raketene begynte å gå i lufta. Deltakelse på bondekafè med både psykisk helse og kontroll av brannslukkere som tema, samt 110 gjennomførte gårdsbesøk. I tillegg kontrollerte vi brannslukkere på 32 gårder.

Rådgiver HMS: Jørund Saaghus

Storfekjøttprosjektet på Agder

Prosjektet hadde sitt siste prosjektår i 2022, men avslutningen av prosjektet ble utsatt til 2023. Gjennom prosjektperioden har det vært en betydelig prisvekst og vi ser at mange storfe-kjøttprodusenter har det økonomisk vanskelig, likevel ser vi også at noen lykkes. Dette var hovedtema på sluttseminaret vi hadde på Evje i september 2023 med 25 deltagere. Fokuset framover er økonomiske og agronomiske tiltak som skal til for å lykkes i drifta slik at dette blir en bærekraftig produksjon framover.

Prosjektfinansiering: Agder fylkeskommune

Prosjektleder: Josefa Andreassen Torp, rådgiver grovfôr

Økologisk veiledningsprosjekt

Dette er et fellesprosjekt i NLR med tilbud om Økologisk førsteråd på gården for de som ønsker å vite mer om økologisk drift, økologisk rådgivingsavtale for de som har lagt om og ønsker tettoppfølging, og ellers grupperåd for økologiske erfaringsgrupper og info om økologisk landbruk på andre fagmøter og kurs.

Prosjektfinansiering: NLR SA

Prosjektleder: Georg Smedsland

Proteinprosjektet 2022-2025

Målet er å øke proteinmengden i lokalt produsert grovfôr og kraftfôr for en høyere norskandel, mindre klimautslipp, bedre fôreffektivitet og lønnsomhet for bonden. Det blir testet ut tiltak for å heve proteininnholdet i grovfôret, samt prøve ut åkerbønne som en proteinrik kraftfôrvekst. Det vil bli tatt i bruk presisjonsteknologi for å vurdere avlingskvalitet, og ha gode økonomiske beregninger for å kunne gi bonden et trygt grunnlag for dyrking av proteinvekster og reduksjon av kraftfôrforbruket.

Målgruppa er aktive bønder som ønsker kompetanse og økt proteinproduksjon på egen gård. Disse involveres gjennom forsøksarbeid, prøvedyrking, fagarrangementer og erfaringsgrupper.

Luserne: Seks sorter luserne ble sådd i blanding med Grindstad timotei etablert i forsøksfelt våren 2022. Både ferdig smitta frø og frø som ble smitta rett før såing. Her blir det tatt avlingsregistreringer og kvalitetsregistreringer.

Åkerbønne: Åkerbønner er relativt nytt i vårt område og dette året er andre gang vi gjennomfører sortsforsøk med åkerbønner. Selv om forsommertørken reduserte avlingspotensialet, ble vi imponert over hvor godt åkerbønnene klarte seg. Forsøksfeltet vårt oppnådde ikke like gode avlinger som i fjor, men var likevel på høyde med tilsvarende felt på Østlandet. Vi vil gjerne anbefale flere produsenter å prøve

åkerbønner. Det er en vekst som har veldig lavt gjødselbehov siden nitrogen fikses fra luften. Proteininnholdet i avlingen er høyere enn i noen andre åkervekster vi dyrker i Norge, og kan derfor være et bidrag i å redusere importbehovet av soyabønner til proteinrikt kraftfôr. I et vekstskifte med korn og engfrø vil den gi en god forgrødeeffekt.

Prosjektfinansiering: Agder fylkeskommune

Prosjektleder: Svein Lysestøl, rådgiver grovfôr

Klimarådgiving

Det har vært utført en del NLR klimaråd i 2023 og det har vært to kurskvelder i regi av et klimasatsprosjekt i Kristiansand kommune med tema klima i landbruket og bruk av klimakalkulatoren.

Gjennom prosjekt Klimasats Agder har det vært Klima grupperåd med gjennomgang av klimakalkulatoren og med egne møter på gårdsbruk for melkebønder og potetdyrkere sammen med landbruksforvaltning i utvalgte kommuner, og Teams-møte for alle landbruksavdelingene i kommunene på Agder.

Prosjektfinansiering: Agder fylkeskommune, Klimasats

Prosjektledere: Erlend Vandeskog og Ida Karlstrøm

Potet- og kornforsøk

I en tidligpotetåker i Grimstad har vi undersøkt hvordan ulik settepotetstørrelse og setteavstand påvirker avling og kvalitet i den nye sorten Monte Carlo. Sorten har høy avling, fin ytre kvalitet og relativt høyt tørrstoff. Kjøttfargen er lysere enn vi er vant til, men har blitt godt tatt imot i markedet. Sorten har mye breiere resistensegenskaper mot PCN enn andre markedssorter i tidligpotet.

På Tangvallsletta i Søgne har vi prøvd det nye ugrasmeddelet Proman for bekjemping av frøgras i potet under plast. Sencor er antakelig på vei ut av markedet og vi trenger nye alternativer. Proman i kombinasjon med Boxer gir meget god virkning, også mot svartøtvier. Dessverre drøyer Mattilsynet med godkjenning av Proman i Norge.

På Landvik har vi hatt sortsforsøk i samarbeid med Nibio og Graminor. Nye foredlingskloner fra Graminor prøves i sammenligning med etablerte norske og utenlandske sorter. Det er interessant å se hvordan sortene greier seg på den lette sandjorda på Landvik. Alle nye norske sorter må gjennom offisiell verdiprøving før de kan godkjennes og komme på norsk sortliste. Til tross for en veldig tørr forsommer greide vi å holde sortsforsøkene i god vekst ved hjelp av iherdig vanning og god gjødsling. Av alle landets verdiprøvingfelt hadde feltet på Landvik den høyeste enkeltnotering for tørrstoffavling i den mest høytytende sorten Undset: to tonn per dekar!

I Søgne har vi gjennomført andre år med bladgjødsling av fosfor til chipssorten Lady Claire. Dette er en sort som er krevende å dyrke, og vi leter etter tiltak for å bedre avling og lønnsomhet. Til tross for en godt begrunnet hypotese fra Danmark om at bladgjødsling med fosfor utover i juli-august skulle øke tørrstoffavlingen, har vi ikke oppnådd slike resultater i vårt felt. Heller ikke de andre feltene i Norge fikk sikre utslag.

Agder er ingen stor kornregion, og det begrenser naturligvis grunnlaget for forsøksvirksomheten. Vi har likevel opprettholdt to store sortsforsøk i bygg og havre; ett på Landvik og ett på Lista. Vekstsesongen 2023 ble meget vanskelig for kornprodusentene. Mange var uheldige med kraftig regnvær rett etter såing i mai, slik også med våre felt. Deretter fikk vi en langvarig tørkeperiode som gjorde at buskinga ble svært redusert og kornplantene gikk alt for raskt frem til skyting. Fra månedsskiftet juni/juli snudde været og det kom jevnt med nedbør resten av sommeren. Men det var for seint for å redde avlingsnivået av seksradsbygg og til dels havre. Seine sorter av toradsbygg responderte derimot med en kraftig busking som ga en andregenerasjon aks med betydelig avlingspotensiale. For de som kunne vente lenge nok ble det slett ikke verst avling. Ulempen var at modninga var svært ujevn, men mye bøss i avlinga og et høyere vanninnhold enn normalt.

Vi har i alle år sett det som en styrke for NLR Agder å gjennomføre forsøk som kommer lokale korn- og potetprodusenter til nytte.

Prosjektfinansiering: Nibio/NLR/Grønstsatsingsmidler/eksterne midler

Prosjektleder: Sigbjørn Leidal, rådgiver korn og potet

Jordforbedring i åkerjord

Vi sluttførte i 2023 et forsøk der vi har sett på hvordan tilførsel av store mengder biokull og biokompost påvirker avling og kvalitet i potet. Etter to års forsøk kan vi slå fast at verken biokull eller biokompost, hver for seg eller i blanding, har gitt signifikant effekt på avlingsmengden av tidligpotet året etterpå. Om man sår høstrug som fangvekst oppnås heller ikke effekt på avling i våre forsøk. Det er imidlertid tendens til at biokompost gir litt høyere knollvekt og større andel store poteter i avlingen. Det er sannsynlig at dette har sammenheng med biokompostens innhold av plantenæringsstoffer og positiv innvirkning på jordstruktur og andre jordfysiske forhold.

Biokull har ikke påvirket avlingsmengde, størrelsesfordeling, knollvekt eller tørrstoffinnhold i dette forsøket. Likevel er det ingen grunn til å betvile biokullets positive effekter på jordfysiske forhold og vannhusholdning. At det ikke gir seg utslag i økt avling i forsøket kan ha sammenheng med at vanning og gjødsling allerede er så optimalisert i denne spesialproduksjonen at det overskygger de effektene biokullet måtte ha.

Prosjektfinansiering: Fylkeskommunen i Agder

Prosjektleder: Sigbjørn Leidal, rådgiver korn og potet

Organiske gjødselslag til korn

Vi har gjennomført andre året med utprøving av kompostert fjørfegjødsel, pelletert fjørfegjødsel og pelletert fiskeslam i havre. Mengde per dekar er justert slik at det skal bli 3,5 kg P/daa. Sammenligningsgrunnlaget er 70 kg/daa fullgjødsel 17-5-13 som også gir 3,5 kg P/daa. Kompostert fjørfegjødsel alene har ikke gitt like høy avling som fullgjødsel, men når det kompenseres med ekstra nitrogen jevnes forskjellen ut. Pelletert fjørfegjødsel og fiskeslam har sterkere nitrogenvirkning enn komposten, og oppnådde nesten like høy avling som fullgjødsel, selv uten ekstra nitrogentilførsel. Fiskeslam inneholder nesten ikke kalium, men vi har likevel ikke fått meravling ved å tilføre ekstra kalium i form av kaliumsulfat.

Prosjektfinansiering: Statsforvalteren i Agder

Prosjektleder: Sigbjørn Leidal, rådgiver korn og potet

Blomsterstriper

Vi har hatt utprøving av blomsterstriper hos fem grønnsaksdyrkere i Agder. Det er brukt flerårige og ettårige frøblandinger.

Prosjektfinansiering: NLR grøntsatsingsmidler, samarbeid med NLR Innlandet og Øst

Prosjektleder: Astrid Gissinger, rådgiver grønnsaker og engfrø

Grønnsaksforsøk

Bønnearter i prosjektet VOM

Felt i Reddal med utprøving av ulike bønnearter, forsøk med sorter og dekke på bondebønne, samt kartlegging av nye grønnsaksarter. VOM står for konvertering av matsystemer.

Prosjektfinansiering: CICERO

Prosjektleder: Astrid Gissinger, rådgiver grønnsaker og engfrø.

Planteavstand i hvitkål

Utprøving av ulike planteavstander i hvitkål til fabrikk i samarbeid med NLR Øst.

Prosjektfinansiering: NLR grøntsatsingsmidler.

Prosjektleder: Astrid Gissinger, rådgiver grønnsaker og engfrø.

Agurkbladskimmel

Utprøving av ulike midler mot agurkbladskimmel. Samarbeid med NLR Øst.

Prosjektfinansiering: NLR grøntsatsingsmidler.

Prosjektleder: Astrid Gissinger, rådgiver grønnsaker og engfrø

Sikker lønnsom kvalitetsproduksjon av økologiske bringebær 2020-2024

Vi startet i 2020 med et 5-årig prosjekt for å se på utfordringer i økologisk bringebær, og for å få til en sikker og lønnsom kvalitetsproduksjon av økologisk bringebær. 2021 var første høstår og resultatene er omtalt i forsøksmeldinga. Utfordringene er at vi per i dag har for lite kunnskap om mange emner både på friland og i tunnel; kan vi klare stabile gode avlinger over tid, bekjempelse av ulike skadegjørere, næringstilføring, hvor mye arbeid er det og kan vi tjene penger på dette? Vi vet lite om dyrking på friland versus tunnel; hva er best mht. skadegjørere, avling, kvalitet og økonomi?

Prosjektfinansiering: NLR økomidler

Prosjektleder: Anne Vintland, rådgiver frukt og bær

Robust rubus

Prosjektet med tittelen «En optimalisert og klimatilpassa produksjon av bringebær og bjørnebær i en forlenget sesong», har som mål å utvikle økonomiske og bærekraftige løsninger for dyrking av bringebær og bjørnebær fra juni til oktober.

Partnere i prosjektet er fem bær dyrkere fra Østfold, Agder, Sogn og Nordfjord, foruten Graminor, NJØS, BAMA, NORGRO, Gartnerhallen, Plantsauna, Sagaplant, NMBU og Norsk Landbruksrådgiving SA. Internasjonale partnere er James Hutton Institute (Skottland) og University of Arkansas (USA).

Prosjektfinansiering: Grofondet og Forskningsmidler for jordbruk og matindustri

Prosjektleder: NIBIO med forskere fra flere ulike avdelinger, og ansvarlige i NLR Agder er Anne Vintland og Karstein Henriksen.

Teknikk, mekaniseringsøkonomi og bær

Jan Karstein Henriksen blir leid inn av NIBIO til programmering og økonomiberegninger i flere forsøk og prosjekter deriblant "Robust Rubus – lønnsom sikker bringebær- og bjørnebær dyrking. I tillegg har Karstein oppdrag fra NLR sentralt med ulike teknikkprøvinger/teknikkrådgeving, og at han er nasjonal fagressurs for økologisk jordbær.

Rådgiver i NLR Agder: Karstein Henriksen.

Avdriftsreducerende sprøyteteknikk

I 2023 er det utført arbeid i et prosjekt der nye lavavdriftsdyser med 90 % avstandsreduksjon er testet ut mot ugras og til sprøyting mot tørråte i potet. Det ble også prøvd hvor lavt ned i væsknivå vi kan gå og fortsatt ha god nok dekningsgrad og virkning mot ugraset.

Prosjektfinansiering: Grønstsatsingsmidler NLR.
Rådgiver i NLR Agder: Karstein Henriksen.

Råd-

Modningsgrad ved plukking av bringebær og moreller

I 2023 hadde vi et ettårig forprosjekt der vi skulle finne ut hva plukking på ulik modningsgrad har å bety for bærstørrelse, lagringsevne, farge, smak på bærene og for økonomi for produsentene. Vi plukket bringebær på friland, bringebær i tunnel og morell i tunnel med ulik modningsgrad hos ulike produsenter tre ganger per sesong. Halvdelen av bærene ble satt på kjøle og halvdelen uten kjøling. Bær med middels modningsgrad hadde akseptabel lagringsevne, betydelig bedre smak og hadde 8-19 % større bærvekt enn når de ble plukket for lyse slik grossistene vil ha dem. I bringebær i pletter i tunnel gav bærstørrelsesøkningen nærmere 40 % forbedret nettoøkonomi til produsentene. Vi prøver å få finansiert et større prosjekt på landsbasis som også gjelder jordbær og plommer.

Prosjektfinansiering: Agder Fylkeskommune.

Medarbeidere i NLR Agder; Anne Vintland, Marie Føreland og Karstein Henriksen.

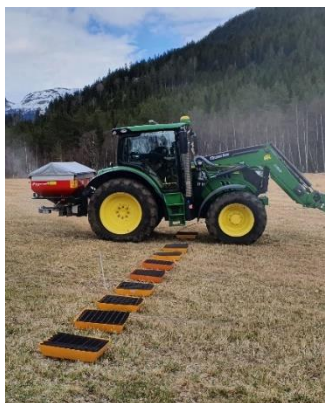
Presisjonslandbruk i Agder

Regionalt prosjekt for å undersøke i hvilken grad gårdbrukere i Agder har tatt i bruk ulike former for presisjonsjordbruk, samt hva slags problemstillinger de som har investert i presisjonsteknologi har møtt. Det som kommer fram i prosjektet kan skape grunnlag for et større flerårig prosjekt.

Prosjektfinansiering: Agder fylkeskommune

Prosjektleder: Tor Harald Staddeland, rådgiver presisjonslandbruk

Presis, lønnsom og miljøvennlig mineralgjødselspredning

Regionalt prosjekt med formål å undersøke hvilken effekt mer presis mineralgjødselspredning har på avling og økonomi for grovfôrdyrkere. I ruteforsøk blir redskap testa med ulike innstillinger og teknikker, og avling høsta for å se resultater og effekter av spredninga.

Prosjektfinansiering: Agder fylkeskommune

Prosjektleder: Tor Harald Staddeland, rådgiver presisjonslandbruk

Vegvalsrådgiving

NLR Vegvalsrådgjeving er eit tilbod innan økonomisk rådgjeving som gjev overblikk og bevisstgjerjing av verksemda og ressursane på garden. Det passer godt dersom det er behov for å gjere endringar i drifta av eigedomen. I 2023 blei det ikkje gjennomført vegvalsrådgjeving i NLR Agder. Interesse har likevel vore aukande på grunn av ressursavklaringsmidla som Innovasjon Norge har.

Ansvarleg: Knut Sigurd Haugå, rådgjevar økonomi.

Økonomirådgjeving, søknader om tilskott og erstatningssaker

Me tilbyr gardsbruk som står føre store investeringar å lage fullstendige driftsplanar som omfattar heile økonomien på bruket, inkludert lønnsinntekt utanom bruket.

Driftsplanar bygger på rekneskap og kalkylar for framtidig drift. Driftsplanar er eit krav ved søknad om lån og tilskott hjå Innovasjon Norge. Det er i 2023 utarbeida

24 driftsplanar og for mange av dei har me i tillegg utarbeida søknad til Innovasjon Norge. Det er og ein del andre større økonomioppdrag som vurdering av endring i driftsopplegg, uttale med driftsplan til bankar i samband med søknad om lån, uttale ved kjøp av eigedom, erstatningar o.l. Det var tre erstatningssaker i fjor.

Ansvarleg: Knut Sigurd Haugå, rådgjevar økonomi.

Førsteråd bygg og bygningsrådgjeving

NLR Agder har skriftleg avtale med andre NLR-einingar om innleigd byggrådgjeving. Me tar sjølv synfaring på garden gjennom Førsteråd bygg hos dei som ønsker bygggrådgiving.

Ansvarleg: Knut Sigurd Haugå, rådgjevar økonomi.

Mentorordninga - bonde hjelper bonde

NLR Agder er med i det nasjonale prosjektet for mentorar i landbruket. I praksis er då ein erfaren bonde mentor eller sparringspartner for ein yngre / ny bonde med mindre erfaring. NLR administrerer ordninga. Mentorordninga er finansiert med jordbruksavtalemidler. Det var ni mentorpar som deltok i 2023 i Agder. Me har gode erfaringar med ordninga!

Ansvarleg: Knut Sigurd Haugå, rådgjevar økonomi.

Regnskap 2023

**Norsk
Landbruksrådgiving**

31. januar 2024

NLR Resultat

Norsk Landbruksrådgiving Agder

Budsjett: Standard Budsjett Periode: 203012	Budsjett 2023	Regnskap 2023
Salg varer og tjenester	1 131 097	1 279 325
Feltgodtgjørelse	116 000	122 521
Eksterne konsulentoppdrag	808 000	1 061 574
Rammetilskudd	2 247 000	2 474 842
Kommunale tilskudd	679 000	702 000
Andre tilskudd NLR	2 693 403	2 527 941
Prosjekttilskudd	2 748 500	2 062 527
Medlemskontingenter	3 786 500	3 715 795
Medlemstjenester	2 961 000	3 185 157
Andre inntekter	81 500	166 719
SUM DRIFTSINTEKTER	17 252 000	17 298 401
Varekostnader	1 095 500	1 270 994
Lønnskostnader	13 107 503	13 444 563
Andre driftskostnader	2 842 000	3 134 285
Avskrivinger	106 997	54 262
SUM DRIFTSKOSTNADER	17 152 000	17 904 104
Driftsresultat	100 000	-605 703
Finansinntekter	0	89 360
Finansutgifter	0	-516 344
RESULTAT ETTER FINANSPOSTER	100 000	0

Underskuddet er dekket inn ved bruk av disposisjonsfond 279.920 kr og 236.424 kr fra egenkapital.

Saldobalanse/status NLR Agder			2023		
Eiendeler			Egenkapital og gjeld		
	31.12.2023	31.12.2022		31.12.2023	31.12.2022
Varebiler	725 000	385 000	Fond og avsetninger	66 911	356 094
Kontor, maskiner, ut:	187 000	102 000	Leverandørgjeld	253 838	309 059
Premiefond	2 153	2 153	Skyldig off avgifter	2 463 244	2 218 761
Fordringer	2 033 059	2 394 573	Annen gjeld	381 000	687 650
Forskuddsbetalt	164 441	212 937			
Bankinnskudd	3 536 035	4 218 019			
Varige driftsmidler	24 000		<i>avrunding</i>		
			Sum gjeld	3 164 993	3 571 564
			Egenkapital	3 506 694	3 743 118
Sum eiendeler	6 671 688	7 314 682	sum gjeld/egenkapita	6 671 687	7 314 682
Resultatberegning					
Egenkapital 31/12-2023		3 506 694			
Egenkapital 1/1-2023		3 743 118			
Resultat overskudd/underskudd		-236 424			
Utvikling i egenkapital pr 31.12. i 11 år					
2013 - 2 243 345,-		2018 - 2 842 467,-			
2014 - 2 298 213,-		2019 - 3 131 124,-			
2015 - 2 427 471,-		2020 - 3 371 488,-			
2016 - 2 436 517,-		2021 - 3 681 819,-			
2017 - 2 838 658,-		2022 - 3 743 118,-			
		2023 - 3 506 694,-			